

Какво е популизъм?

Новини | Общество | на 21.04.2022 08:45 | от Константина Василева-Славейкова

Защо говорим за това?

Това е дума, която напоследък се използва често. Искаме да ти обясним какво означава.

Сигурно си чувал(а) тази дума от възрастните наоколо. Звучи сложно: като [думата коалиция, за която вече сме ти разказвали](#). Затова първата стъпка към разбирането започва с малко превод. „Популизъм“ идва от латинската дума *populus*, или „народ“. Също както думата „популярен“ („който се харесва на народа/хората“). Между популистки и популярен обаче има важна разлика.

Популизъм не е просто „нещо харесвано от народа“. Идеята е по-стара, но думата добива днешното си значение през 1954-та благодарение на Едуард Шилс. Той е американски социолог: специалист, който изучава в детайли какво и защо се случва в човешките общества. Според него, за да има популизъм, са нужни две основни неща: търсене на подкрепа от народа и противопоставяне на хората по върховете, наречени елит.

Хората от елита са малко, но имат много власт. Някои са от благороден род (принцове, херцози, графове). Други са в елита заради високото си образование и/или добре платени професии. Има най-различни варианти. Затова и често се говори за тях в множествено число: елити.

Популизмът е против елитите, но невинаги е истински в името на народа. Най-често целта му не е помощ за хората, а добиване на власт. Ако никой не харесва елитите, е толкова по-лесно те да бъдат свалени от власт!

В какво вярват популистите?

Популистите могат да имат всякакви каузи. Някои се борят против традиционните ценности, други – в тяхна подкрепа. Някои популисти са комунисти или социалисти като Уго Чавез в южноамериканската страна Венецуела. Други, като Виктор Орбан в Унгария, са националисти.

Те говорят много повече срещу какво и срещу кого се борят, отколкото за какво се борят. Говорят за общи врагове и общи заплахи. Така подчертават, че само те могат да помогнат на хората.

С други думи: те са добри манипулатори. Това означава, че казват това, което хората искат да чуят. Така печелят подкрепа и доверие. Затвърждават доверието към себе си, като подкопават доверието в елитите.

Звучи доста сложно, затова ще ти дадем пример за нещо, което познаваш добре: живота в училище. Представи си, че децата могат да гласуват кой да стане директор. Това не се случва в реалния живот, но да си представим, че има детски избори за директор.

Госпожа Емануелова има много опит. Като заместник-директор разбира какво е нужно и важно за училището. Мисли за всички деца, не само за тези, които харесва. Описва нещата каквито са, дори да не звучат забавно и приятно. Опитва да взима най-добрите решения, дори да не се харесват съвсем на всички.

Господин Маринов има опит само като класен, но много иска да е начело. Знае, че най-добрите учители са прекалено строги и не се харесват на децата. Говори чаровно и разпалено как би ги уволнил, ако стане директор. Готов е да обещае на децата каквото искат (дори да няма никакво намерение да го изпълни). Просто знае кога и какво да каже. Не го интересува училището да се управлява добре. Просто иска той да го управлява.

Разбираш ли разликата между това кой би управлявал по-добре и кой би се харесал повече на гласуващите?

Въпросника към тази статия можеш да решиш онлайн на:
[/book/2148-kakvo-e-populizam](https://book/2148-kakvo-e-populizam)

Сканирай този QR-код и влез директно във въпросника ->

©"Вижте" е издание на Фондация Гутенберг 3.0. Всички права са запазени

